

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/161520 - 310971

Op de op 8 december 2021 ontvangen aanvraag van Laurentius te Breda om een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor de renovatie van complex ALG001210 in woonwijk Wisselaar, postcodegebied 4826 B te Breda.

plaats / datum
's-Hertogenbosch,
23 mei 2022

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
namens deze,

De heer J. Reijnen
Teammanager Omgevingsdienst Brabant Noord

BESLUIT

Onderwerp

Op 8 december 2021 hebben wij van Laurentius een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, dit als gevolg van de renovatie van complex ALG001210 in woonwijk Wisselaar, postcodegebied 4826 B te Breda.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan Laurentius, Loevesteinstraat 20, 4834 EO te Breda, de gevraagde ontheffing te verlenen, op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
  - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het wegnemen van nesten van de:
    - **steenuil** (*Athene noctua*);
    - **huismus** (*Passer domesticus*);
    - **gierzwaluw** (*Apus apus*);
  - artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de:
    - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode tot en met 31 december 2024;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de soorten als bedoeld onder I, deel uitmaken van deze ontheffing;
- III. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 'voorschriften', en ook dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de deze ontheffing:
  - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
  - Bijlage 2: fasering werkzaamheden
  - Bijlage 3: locatie(s) van de mitigerende maatregelen
  - Bijlage 4: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)
  - Activiteitenplan
  - Aanvullende gegevens van 14 april 2022

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om zo'n voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	2
Voorschriften.....	5
Procedurele overwegingen	7
Inhoudelijke overwegingen.....	8
1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	8
1.1 <i>Beschermingsregimes</i>	8
1.2 <i>Interim omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	8
2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep	9
2.1 <i>Aangevraagde activiteiten</i>	9
2.2 <i>Onderzoek soorten</i>	9
2.3 <i>Mogelijke effecten op beschermde soorten</i>	10
2.4 <i>Alternatievenafweging</i>	10
2.5 <i>Belang van de aanvraag</i>	11
2.6 <i>Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding</i>	12
3. Conclusie.....	16
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie.....	17
Bijlage 2. Fasering werkzaamheden.....	18
Bijlage 3. Locatie van de tijdelijke voorzieningen	19
Bijlage 4. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten	20

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, doch uiterlijk 2 weken voor aanvang van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De ontheffinghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl indien bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere handelingen als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de mitigerende maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 5) en de aanvullende gegevens van 14 april 2022 en 11 mei 2022.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen, voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven.
10. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk twee weken voor de start van de werkzaamheden, via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

---

¹ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier:

https://www.brabant.nl/applicaties/producten/wet_natuurbescherming_ontheffing_beschermde_soorten_16411

Specifieke voorschriften

11. *Ongeschikt maken*: De te renoveren woningen waar werkzaamheden plaatsvinden met effecten op vleermuizen dienen ongeschikt gemaakt te worden in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober. Indien de werkzaamheden in de winterperiode moeten worden uitgevoerd, dan dient de planlocatie vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en de drie daaropvolgende dagen dienen de weersomstandigheden overeen te komen met de weersomstandigheden zoals beschreven in het Vleermuisprotocol (minimaal 6/7 graden, maximaal motregen en maximaal windkracht 5 Bft). De woningen waar ook huismus en/of gierzwaluwen aanwezig zijn, dienen mede buiten het broedseizoen van de betreffende vogel ongeschikt gemaakt te worden. Voor de huismus geldt ook dat dit niet in een periode met vorst mag gebeuren.
12. *Controleronde*: Na het ongeschikt maken dient uiterlijk drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een controle in de actieve periode bij juiste weersomstandigheden (conform Vleermuisprotocol 2021 en Kennisdocumenten Huismus en Gierzwaluw (BIJ12, 2017) uitgevoerd te worden, teneinde zeker te zijn dat of de aangevraagde soorten daadwerkelijk vertrokken zijn. Voor vleermuizen dient deze controle uitgevoerd te worden als de weersomstandigheden overeenkomen met de weersomstandigheden zoals beschreven in het Vleermuisprotocol (minimaal 6/7 graden, maximaal motregen en maximaal windkracht 5 Bft). Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden dient deze controle tussen 15 september en 15 oktober te worden uitgevoerd. Gestart kan pas worden na de expliciete toestemming van de ecooloog.
13. *Onverwacht aantreffen soorten*: Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de soorten niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met ons om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
14. *Tijdelijke voorzieningen*. De tijdelijke voorzieningen voor huismus en gierzwaluw dienen te allen tijde toegankelijk én functioneel te zijn voor de huismus en/of gierzwaluw, tenzij voldoende alternatieve permanente voorzieningen zijn gerealiseerd waarbij er voldaan is aan de gewenningsperiode.
15. *Permanente voorzieningen*: De wijze van de mitigatie voor de permanente voorzieningen van de gewone dwergvleermuis is niet geheel duidelijk. Om onduidelijkheid over de interpretatie van de permanente inbouwkasten voor de gewone dwergvleermuis te voorkomen, wordt het volgende voorschrift opgenomen. Er dienen op twintig verschillende gevels inbouwkasten geplaatst te worden, waarbij er niet meer dan één inbouwkast per gevel geplaatst mag worden. De kasten dienen minimaal 50 centimeter breed te zijn en 80 centimeter hoog, zoals beschreven in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).
16. *Permanente voorzieningen*: de locaties van de inbouwvoorzieningen voor huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis dienen in het logboek te worden vastgelegd.
17. *Verwijderen tijdelijke voorzieningen*: de tijdelijke voorzieningen dienen in stand te worden gehouden totdat de permanente nest-, rust- of voortplantingsplaatsen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes. Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze aantoonbaar niet in gebruik zijn door beschermde soorten. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes - dit zijn voor vleermuizen de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (15 oktober tot 1 april) - en voor broedvogels de broedperiode (1 maart tot half augustus). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecooloog.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 8 december 2021 hebben wij van Laurentius een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 14 april 2022 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/161520.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als dit aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Voor de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing vanuit de Wnb is vereist hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

De aangevraagde activiteiten betreffen renovatie en onderhoudsmaatregelen van complex ALG001210 in woonwijk Wisselaar te Breda. De werkzaamheden bestaan uit:

- opnieuw voegen van de buitengevels en verven;
- bij de kopgevels van de hoekwoningen voorzetgevels plaatsen;
- spouwmuurisolatie aanbrengen;
- vernieuwen van het dak;
- vernieuwen van de kunststof kozijnen;
- aanbrengen van een mv-systeem (mechanische ventilatie);
- aanbrengen zonnepanelen.

Complex ALG001210 bevat verschillende straten in woonwijk Wisselaar:

- Diksmuidestraat 41 t/m 59 en 61 t/m 79 (oneven);
- Izegemstraat 51 t/m 69 (oneven) 4 t/m 42 en 56 t/m 70 (even);
- Koekelarestraat 3 t/m 41 en 55 t/m 69 (oneven);
- Noordschotestraat 2 t/m 20 en 32 t/m 50 (even);
- Lichterveldestraat 1 t/m 19 en 33 t/m 51 (oneven).

De werkzaamheden worden in twee fases uitgevoerd. Fase 1 start 15 september 2022 en de werkzaamheden zijn circa mei 2023 afgerond. Fase 2 start 15 september 2023 en de werkzaamheden zijn circa april 2024 afgerond.

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij aanvraag gevoegde rapportage 'nader onderzoek ecologie wisselaar (cluster 1210) te Breda', in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan en de aanvullingen van 14 april 2022 en 11 mei 2022.

Op 17 maart 2021 heeft een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze quickscan is er nader onderzoek naar steenuil, huismus, gierwaluw en vleermuizen uitgevoerd.

Het onderzoek naar gewone dwergvleermuis is in 2021 uitgevoerd conform Vleermuisprotocol 2017. Het nader onderzoek naar huismus en gierwaluw heeft in 2021 plaatsgevonden conform de betreffende Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Het onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd in 2021 en is niet conform het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) uitgevoerd. De bezoeken hebben plaatsgevonden op 23 april, 5 mei, 11 mei en 27 oktober 2021, terwijl het onderzoek plaats dient te vinden in de periode van 1 februari tot en met 30 april, waarbij er drie bezoeken dienen te worden uitgevoerd, met ten minste één maand tussen het eerste en laatste bezoek. Daarnaast hebben de twee ochtendbezoeken niet in de ochtendschemering plaatsgevonden. Om voor de afwijking te compenseren heeft er op 15 maart 2022 een aanvullend onderzoek plaatsgevonden van 19:15 tot 21:15, is er een inspectie van de roestplaats uitgevoerd en is contact opgenomen met de lokale steenuilengroep. De combinatie van de aanwezigheid van een roestplaats, de onderzoeksopzet van het nader onderzoek naar steenuil in 2021, het letten op aanwezigheid van steenuil tijdens de vleermuisonderzoek, betrokkenheid van een lokale steenuildeskundige, nadere inspectie van de rustplaats en een aanvullende onderzoeksrondte in 2022 maken dat de resultaten van het

steenuilonderzoek correct en compleet kunnen worden geacht. Redelijkerwijs zijn andere functies op de onderzoekslocatie dan de rustplaats uit te sluiten.

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

Tijdens het aanvullend veldonderzoek is onderstaand vastgesteld:

- Steenuil: Onder de nokpan van de woning aan de Koekelarestraat 9 is een roestplaats van een steenuil aanwezig. Er is geen essentieel functioneel leefgebied binnen het plangebied of de invloedssfeer aanwezig.
- Huismus: In het plangebied zijn verspreid 24 broedlocaties van de huismus aangetroffen. Alle broedlocaties bevinden zich onder de dakpannen. Daarnaast zijn er in drie heggen kwetterplekken van de huismus aanwezig.
- Gierzwaluw: In het plangebied zijn verspreid 14 nesten van de gierzwaluw aanwezig. De invliegopeningen bevinden zich allen onder de dakgoten.
- Gewone dwergvleermuis: In het plangebied zijn vijf zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig.
  - er zijn twee verblijfplaatsen aanwezig boven een raamkozijn of onder de dakgoot;
  - er vloog één individu in onder de 2de kantpan aan de kopgevel van een woning;
  - een verblijfplaats is aanwezig onder de betimmering tussen de linker en het middelste raam;
  - één verblijfplaats van bevindt zich onder de dakgoot.

Overige soorten en functies zijn niet vastgesteld tijdens de onderzoeken.

De aanvrager geeft aan dat door het uitvoeren van de activiteiten:

- één roestplaats van de steenuil,
- 24 nesten van de huismus,
- 14 nesten van de gierzwaluw,
- 5 kleine zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis,

worden beschadigd of vernield en vleermuizen worden verstoord.

Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, en artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb.

2.4 Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

De onderhoudswerkzaamheden zijn locatie-gebonden, omdat het onderhoud aan de bestaande woningvoorraad betreft. Hierdoor kunnen de werkzaamheden niet op een andere locatie plaatsvinden.

Alternatieve inrichting

Bij de onderhoudswerkzaamheden wordt de inrichting van de woonwijk niet veranderd. Ook het aanwezige groen blijft behouden. Met betrekking van de alternatieve verblijfplaatsen is rekening gehouden met de beschermde soorten. Zo is er voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis gekozen om in metselstenen te plaatsen als beste optie, ook al bevindt (een deel van) de nest/verblijfplaatsen in het dak. Dit omdat het niet mogelijk is de dakconstructie zo aan te passen dat er geschikte klimatologische omstandigheden ontstaan voor huismusnestplaatsen. Het weglaten van de dakisolatie is geen optie, omdat dan de energiedoelstellingen niet worden gehaald. Voor de gierzwaluw wordt er wel gekozen om de inbouwstenen zo dicht mogelijk bij de invliegopeningen in het dak te plaatsen, zodat de stenen sneller gevonden zullen worden.

Voor de steenuil is wel besloten om de roestplaats weer permanent bereikbaar te maken, dit is voor deze soort wel een mogelijkheid, omdat de steenuil niet op de locatie broedt. Daarnaast worden er nog extra uilenkasten gerealiseerd.

Alternatieve werkwijze

Ecologisch gezien is het beste alternatief om de werkzaamheden zodanig aan te passen dat beschermde functies van beschermde soorten in de woningen niet worden verstoord, beschadigd of vernield. In plaats van spouwisolatie kan bijvoorbeeld worden gekozen om van binnenuit of van buitenaf te isoleren, de daken kunnen van binnenuit worden geïsoleerd. Het isoleren binnen in de woningen is echter niet gewenst en werkbaar. Ook kunnen de geëiste energiedoelen dan niet behaald worden. Bij interne isolatie van de gevels blijven koudebruggen bestaan bij de wanden die haaks op de buitenmuren staan.

De huidige daken zijn verder in een slechte staat met geregeld kapotte daken en daarmee bijkomende vocht- en tochtproblemen. Omdat de daken vervangen moeten worden, heeft dakisolatie van binnenuit geen meerwaarde in het verminderen van verstorende werkzaamheden aan het dak ten opzichte van beschermde functies. Door de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken in de periode vanaf oktober t/m april, wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode en broedseizoen van de beschermde soorten. Andere wijzen van uitvoeren zullen redelijkerwijs tot een hogere mate van verstoring van de aanwezige functies leiden.

Voor de beschermde soorten wordt de werkzaamheden aangepast, waarbij de werkzaamheden overdag plaatsvinden. In het actieve vleermuisseizoen wordt, mocht het toch nodig zijn om verlichting te plaatsen, vleermuisvriendelijke verlichting geplaatst. Ook wordt voorkomen dat verlichting de foerageergebieden en vliegroutes van de vleermuis beschijnt. In geval de werkzaamheden aan het woonblok waar de rustplaats van de steenuil is waargenomen tussen zonsondergang en zonsopkomst worden uitgevoerd, zal geen bouwverlichting geplaatst worden richting het dak en zullen verlichtingsarmaturen gebruikt worden die laag schijnend zijn zonder strooilicht.

Alternatieve planning

Bij het opstellen van de werkplanning en routing van de twee fasen binnen de onderzoekslocatie, is rekening gehouden met zowel de kwetsbare periode van vleermuizen als het broedseizoen van huismus en gierzwaluw.

Gezien het bovenstaande is ons gebleken dat er geen redelijke alternatieven mogelijk zijn, die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

2.5 Belang van de aanvraag

De ontheffing is gevraagd op grond van de belangen 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b en artikel 3.8, vijfde lid, onder b, van de Wnb.

De te renoveren woningen zijn gebouwd rond 1966 en voldoen niet meer aan de tegenwoordige eisen met betrekking tot de bouwvoorschriften op het gebied van beglazing en binnenklimaat. Uit onderzoek van het RIVM blijkt dat vocht- en schimmelproblemen vooral voorkomen in woningen gebouwd voor 1992 (Ginkel et al., 2012, GGD-richtlijn medische milieukunde). De betreffende woningen op de onderzoekslocatie zijn gebouwd in de jaren 60'/70' waardoor dergelijke vocht-, tocht- en schimmelproblemen aan de orde kunnen zijn in de woningen.

In geval deze (gezondheid)problemen op dit moment nog niet in de woningen aan de orde zijn, is preventief handelen met oog op onoverkoombare risico's in belang van de bewoners essentieel. De kans op deze risico's wordt met de jaren alsmaar groter door slijtage en gebruik van de woningen. Een gebrekkig binnenklimaat van de woningen kan resulteren in klachten in de vorm van koude, tocht, vocht en schimmel, met de bijbehorende veiligheids- en gezondheidsrisico's. Er bestaat een verband tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in een woning en een verhoogd voorkomen van symptomen zoals astma, bronchitis, chronische verkoudheid en reumatische aandoeningen (bron: <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/ventilatie/woning-ventileren>). Volgens onderzoek van het RIVM in 2015, zijn er aanwijzingen voor samenhang tussen vocht in een woning en astma, klachten van luchtwegen, hoesten, piepende ademhaling, benauwdheid en infecties aan de luchtwegen bij kinderen (RIVM, 2015, Vragen en antwoorden Vocht en Schimmels in woningen). Naast dat de gezondheid en welzijn van burgers prioriteit heeft, is een gebrekkig binnenklimaat niet in lijn met de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid.

Eén van de belangrijkste speerpunten van deze nationale aanpak is het verbeteren van het binnenklimaat. De initiatiefnemer heeft aangegeven niet over een technisch rapport te beschikken, echter is redelijkerwijs te verwachten dat wanneer de renovatie van deze woningen uitgevoerd wordt dat hiermee de isolatiewaarde omhoog zal gaan en het risico op klachten die een invloed hebben op de volksgezondheid.

De woningen hebben op dit moment energielabel C, en zullen middels de geplande renovatie en isolatiewerkzaamheden in energiebesparing stijgen naar energielabel A+ en A++, afhankelijk van de oriëntatie van de woningen en het verschil tussen hoek- en tussenwoningen. Deze ontwikkeling is nodig in het kader van de afspraken die zijn gemaakt en de energiebesparingseisen die het Rijk hierdoor heeft opgelegd om de klimaatdoelstellingen te behalen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen voldoende onderbouwd zijn om de ontheffing te kunnen verlenen.

2.6 Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding

In het activiteitenplan (hoofdstuk 5) en de aanvullende gegevens van 14 april 2022 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor steenuil, huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende algemene maatregel:

- De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd in 2 fases, waarbij er ongeschikt wordt gemaakt na de broedseizoenen van huismus en gierzwaluw en voor de winterrust van de vleermuizen. Er wordt geprobeerd om zoveel mogelijk woningen weer geschikt gemaakt te hebben voor huismus en gierzwaluw voor de start van het opvolgende broedseizoen. Zie de tabel en figuur in Bijlage 2 van dit besluit.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen voor de steenuil:

- Minimaal drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden zullen twee marterproof steenuilkasten geplaatst worden in het volkstuincomplex. Het plaatsen van de steenuilnestkasten wordt uitgevoerd in samenwerking met de plaatselijke Steenuil Werkgroep Brabant. De werkzaamheden starten bij de woning met de verblijfplaats in circa oktober 2023. De initiatiefnemer heeft aangegeven de kasten in december 2022 te plaatsen. De kasten zullen ook na de werkzaamheden blijven hangen en gemonitord worden door de uilenwerkgroep.

- Voorafgaand aan de werkzaamheden, en buiten het broedseizoen, wordt de verblijfplaats ongeschikt gemaakt door het dichtmaken van de nokpan waar de steenuil rustplaats is vastgesteld en tevens het ongeschikt maken van andere nokpannen waaronder voldoende ruimte is voor steenuil om te broeden. Voorafgaand aan het dichtmaken wordt door een ecooloog vastgesteld dat de steenuil niet meer onder het dak aanwezig is.
- Er wordt zorgvuldig gehandeld tijdens de werkzaamheden (ongeschikt maken, plaatsen van isolatieplaten, vervangen van dak, plaatsen dubbel glas etc.), conform de richtlijnen opgenomen in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.

In fase één gaan er 19 nestlocaties van de huismus verloren. In fase twee zullen de overige vijf locaties ongeschikt raken. In grote lijnen worden de volgende maatregelen voor de huismus getroffen:

- Op 24 november 2021 zijn 24 dubbele nestkasten geplaatst aan de noord- en oostgevels van omringende woningen. Alle tijdelijke nestkasten vallen binnen 200 meter van de huidige nestlocaties. De kasten die zijn opgehangen aan de Zelzatestraat en de Koekelarestraat. De kasten aan de Koekelarestraat (groene blokken in de fase) hangen aan woningen die nog gerenoveerd worden in fase 2.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden, en buiten het broedseizoen, de projectlocatie ongeschikt maken door het dichtmaken van de eerste rij dakpannen en andere dakpannen of ruimtes waaronder voldoende ruimte is voor huismus om te broeden. Tijdens het ongeschikt maken zal zorg worden gedragen dat geen huismussen worden opgesloten onder het dak achter bijvoorbeeld spouwborstels. Dit zal worden gedaan door dakpannen ter controle op te tillen of met een zaklamp onder de dakpannen te kijken. Huismussen zullen de kans hebben om uit zichzelf weg te vliegen.
- Er wordt zorgvuldig gehandeld tijdens de werkzaamheden (ongeschikt maken, plaatsen van isolatieplaten, vervangen van dak, plaatsen dubbel glas etc.), conform de richtlijnen opgenomen in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
- Als permanente mitigatie worden er ten minste 48 huismuskasten ingebouwd. Er worden inmetselstenen geplaatst voor de huismus. De stenen zullen van model HMP2 van Unitura of vergelijkbaar zijn.
- De tijdelijke compenserende huismuskasten worden pas verwijderd na het aflopen van de gewenningsperiode van de permanente compensatie, en buiten het broedseizoen indien de kasten door de huismus in gebruik zijn.

In fase één gaan er 10 nestlocaties van de gierzwaluw verloren. In fase twee zullen de overige vier nestlocaties verloren gaan. In grote lijnen worden de volgende maatregelen voor de gierzwaluw getroffen:

- Er zijn 14 vijfvoudige nestkasten geplaatst op 24 november 2021 als tijdelijke voorzieningen. De tijdelijke nestkasten hangen allemaal binnen een straal van 15 tot 165 meter nabij de oorspronkelijke nestlocatie. De nestkasten worden conform Kennisdocument gierzwaluw geplaatst.
- Er wordt getracht zoveel mogelijk huizen met nestlocaties van gierzwaluw buiten het broedseizoen en voor het opvolgende broedseizoen te renoveren. Echter moeten er veel inbouwvoorzieningen worden ingebouwd en worden er veel woningen gerenoveerd, waardoor er kans is dat de werkzaamheden uitlopen tot circa mei 2023. Deze woningen worden ongeschikt gemaakt.
- De nestplaatsen van de gierzwaluw worden ongeschikt gemaakt door ze onbereikbaar te maken voor gierzwaluwen. Dit wordt bewerkstelligd door het afdichten van ruimten onder de kantpannen bij de kopgevel en het afdichten van ruimten onder de dakgoot met planken of strak zeil.

- Er wordt zorgvuldig gehandeld tijdens de werkzaamheden (ongeschikt maken, plaatsen van isolatieplaten, vervangen van dak, plaatsen dubbel glas etc.), conform de richtlijnen opgenomen in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
- De tijdelijke gierzwaluwkasten worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw verwijderd.
- Als permanente voorzieningen worden er 50 inmetstelstenen geplaatst. De permanente voorzieningen zullen zoveel als mogelijk worden gerealiseerd binnen 50 centimeter van de huidige invliegopeningen. De nestkasten worden zo geplaatst dat deze niet in de volle zon komen te liggen.

In fase één gaan er drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. In fase twee zullen de overige twee zomerverblijfplaatsen verloren gaan. In grote lijnen worden de volgende maatregelen voor de gewone dwergvleermuis getroffen:

- Op 22 juli 2021 zijn 24 tijdelijke vleermuiskasten van het type VMT1 opgehangen aan de woningen aan de Vlaanderenstraat, Kaprijkestraat en Zelzatestraat te Breda.
- De dieren zijn dan het meest mobiel en flexibel. Alle spleten en kieren waar vleermuizen in kunnen vliegen worden ongeschikt gemaakt te worden, zodat vleermuizen die uit de verblijfplaatsen vliegen, niet opnieuw elders in de gevel in kunnen vliegen. Het ongeschikt maken zal minimaal vijf dagen voor de controleronde uitgevoerd worden door middel van schuimrubber en exclusion flaps. Vleermuizen die hier uitvliegen kunnen in andere gebouwen of in de alternatieve verblijfplaatsen een nieuw onderkomen vinden. De verblijfplaatsen blijven tot het eind van de versturende werkzaamheden ongeschikt. De verblijfplaatsen worden buiten de kwetsbare winterperiode ongeschikt gemaakt.
- Er wordt zorgvuldig gehandeld tijdens de werkzaamheden (ongeschikt maken, plaatsen van isolatieplaten, vervangen van dak, plaatsen dubbel glas etc.), conform de richtlijnen opgenomen in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
- De tijdelijke vleermuiskasten worden pas verwijderen na het aflopen van de gewenningsperiode van de permanente compensatie, en enkel wanneer is aangetoond dat er op het moment van verwijdering geen vleermuizen in de kast aanwezig zijn.
- Als permanente voorzieningen worden er vleermuiskasten van type VMPP1 van Unitura of soortgelijke typen geplaatst. De inmetstelkasten met een viervoudige compensatiefactor worden gekoppeld zodat een grote ruimte ontstaat waardoor de vleermuizen zich kunnen verplaatsen van de ene naar de andere kast.

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 3.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Wij nemen in aanvulling op deze maatregelen extra voorschriften op. Het betreft de volgende aanvullende mitigerende maatregelen:

- *Ongeschikt maken:* De te renoveren woningen waar werkzaamheden plaatsvinden met effecten op vleermuizen dienen ongeschikt gemaakt te worden in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober. Indien de werkzaamheden in de winterperiode moeten worden uitgevoerd, dan dient de planlocatie vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en de drie daaropvolgende dagen dienen de weersomstandigheden overeen te komen met de weersomstandigheden zoals beschreven in het Vleermuisprotocol (minimaal 6/7 graden, maximaal motregen en maximaal windkracht 5 Bft). De woningen waar ook huismus en/of gierzwaluwen aanwezig zijn, dienen mede buiten het broedseizoen van de betreffende vogel ongeschikt gemaakt te worden. Voor de huismus geldt ook dat dit niet in een periode met vorst mag gebeuren. Dit voorschrift wordt opgenomen ter bescherming van de dieren.

- *Controlerende:* Na het ongeschikt maken dient uiterlijk drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een controle in de actieve periode bij juiste weersomstandigheden (conform Vleermuisprotocol 2021 en Kennisdocumenten Huismus en Gierzwaluw (BIJ12, 2017) uitgevoerd te worden, teneinde zeker te zijn dat of de aangevraagde soorten daadwerkelijk vertrokken zijn. Voor vleermuizen dient deze controle uitgevoerd te worden als de weersomstandigheden overeenkomen met de weersomstandigheden zoals beschreven in het Vleermuisprotocol (minimaal 6/7 graden, maximaal motregen en maximaal windkracht 5 Bft). Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden dient deze controle tussen 15 september en 15 oktober te worden uitgevoerd. Gestart kan pas worden na de expliciete toestemming van de ecooloog. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat er na het ongeschikt maken daadwerkelijk geen beschermde soorten meer aanwezig zijn.
- *Onverwacht aantreffen soorten:* Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de soorten niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met ons om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen. Dit voorschrift wordt opgenomen ter bescherming van de soorten.
- *Tijdelijke voorzieningen.* De tijdelijke voorzieningen voor huismus en gierzwaluw dienen te allen tijde toegankelijk én functioneel te zijn voor de huismus en/of gierzwaluw, tenzij voldoende alternatieve permanente voorzieningen zijn gerealiseerd waarbij er voldaan is aan de gewenningsperiode. Dit voorschrift wordt opgenomen, omdat de tijdelijke voorzieningen voor huismus en gierzwaluw aan de woningen zijn geplaatst die nog gerenoveerd moeten worden tijdens fase 2. Daardoor hangen de nesten binnen de invloedsferen van de werkzaamheden, ook wanneer er buiten het broedseizoen gewerkt wordt.
- *Permanente voorzieningen:* De wijze van de mitigatie voor de permanente voorzieningen van de gewone dwergvleermuis is niet geheel duidelijk. Om onduidelijkheid over de interpretatie van de permanente inbouwkasten voor de gewone dwergvleermuis te voorkomen, wordt het volgende voorschrift opgenomen. Er dienen op twintig verschillende gevels inbouwkasten geplaatst te worden, waarbij er niet meer dan één inbouwkast per gevel geplaatst mag worden. De kasten dienen minimaal 50 centimeter breed te zijn en 80 centimeter hoog, zoals beschreven in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).
- *Permanente voorzieningen:* de locaties van de inbouwvoorzieningen voor huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis dienen in het logboek te worden vastgelegd.
- *Verwijderen tijdelijke voorzieningen:* de tijdelijke voorzieningen dienen in stand te worden gehouden totdat de permanente nest-, rust- of voortplantingsplaatsen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes. Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze aantoonbaar niet in gebruik zijn door beschermde soorten. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes - dit zijn voor vleermuizen de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (15 oktober tot 1 april) - en voor broedvogels de broedperiode (1 maart tot half augustus). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecooloog. Dit voorschrift wordt opgenomen om te voorkomen dat de tijdelijke voorzieningen weggehaald worden in een verkeerde periode.

Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, steenuil en gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

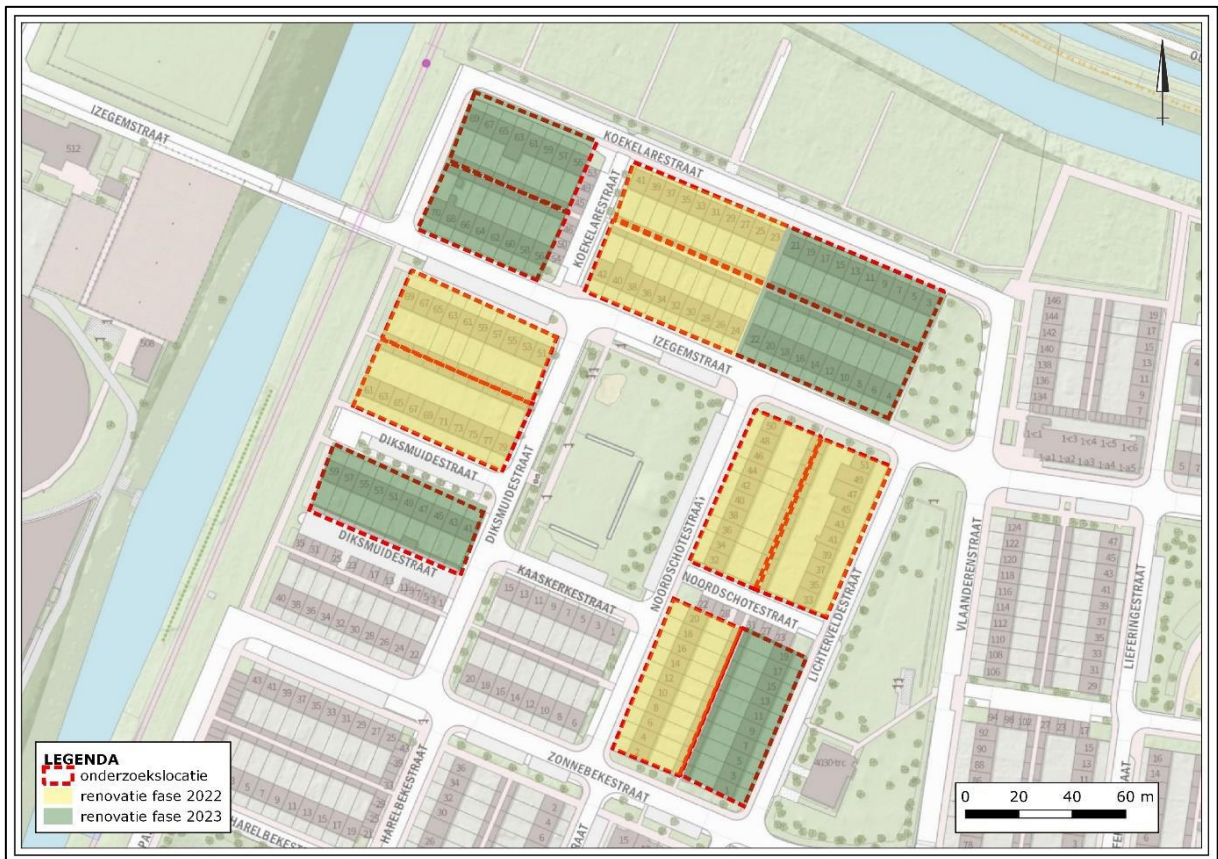
3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

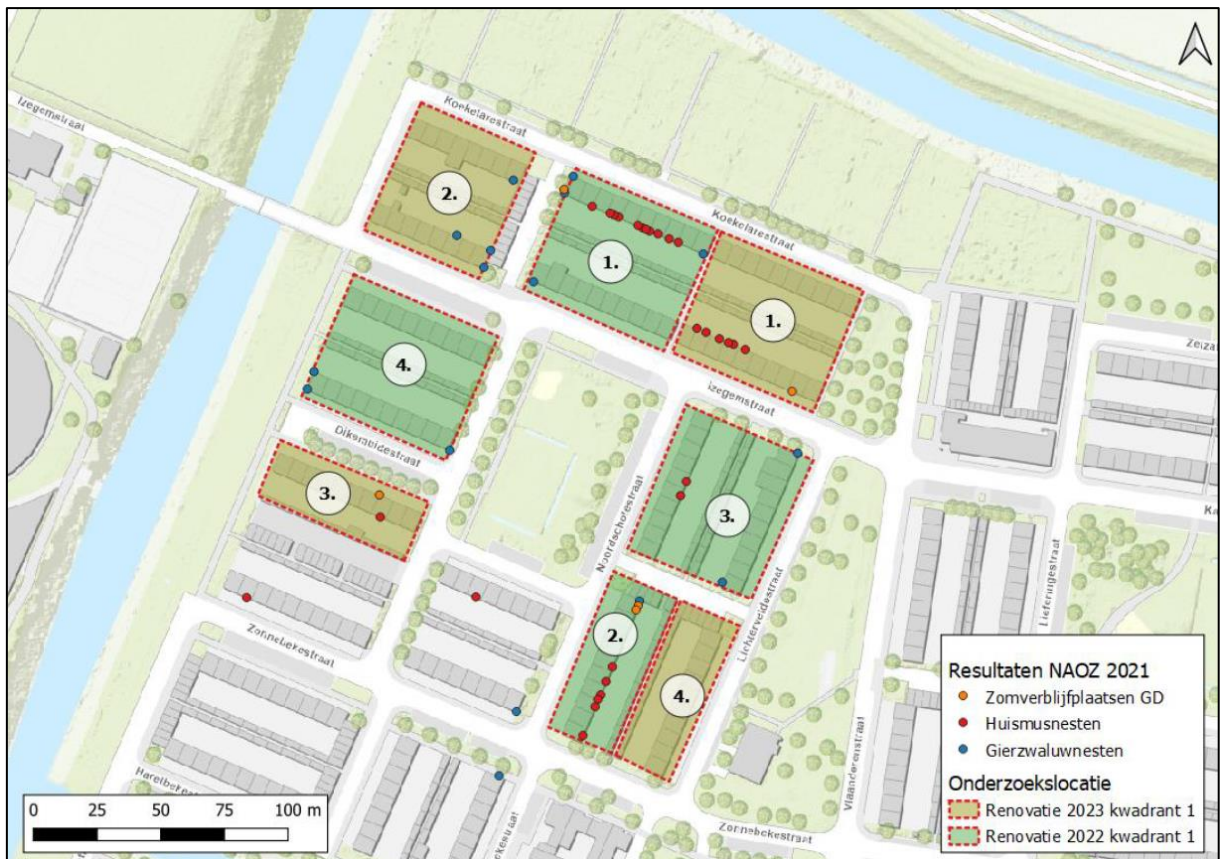

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE

Figuur 1. Locatie en fasering van de werkzaamheden. De activiteiten vinden plaats binnen het omliggende gebied.

BIJLAGE 2. FASERING WERKZAAMHEDEN

Figuur 2. Fasering van de werkzaamheden. Fase 1 (groen): start 15 september 2022 en einde circa mei 2023. Woonblok nummer 1 (groen) wordt als eerste gerenoveerd, opgevolgd door nummer 2 (groen), 3 (groen) en als laatste 4 (groen). Fase 2 (geel): start 15 september 2023 en einde circa april 2024. Woonblok nummer 1 (geel) wordt als eerst gerenoveerd, opgevolgd door nummer 2 (geel), 3 (geel) en als laatste 4 (geel).

BIJLAGE 3. LOCATIE VAN DE TIJDELIJKE VOORZIENINGEN

Figuur 3. Locatie van de tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 4. Locatie van de tijdelijke voorzieningen voor de huismus en gierzwaluw. De gele stippen geven de huismuskasten aan, de rode stippen geven de gierzwaluwkasten aan.

BIJLAGE 4. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten
 Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde soorten

Gegevens

Aanvraagnummer Z/161520
 Naam initiatief Renovatie Wooncomplex ALG001210 in Breda
 Ontheffingsperiode voor de periode tot en met 31 december 2024
 Ontheffinghouder Laurentius
 Naam aanvrager De heer F. van der Zee
 Adres Loevesteinstraat 20
 PC-Woonplaats 4834 ED te Breda

Gegevens

werkzaamheden:

Contactpersoon uitvoering .....
 werkzaamheden .....
 Telefoonnummer (vast) .....
 Telefoonnummer (mobiel) .....
 Ecoloog betrokken bij .....
 uitvoering .....
 Locatie(s) werkzaamheden .....
 Datum gereedkomen .....
 compensatiemaatregelen .....
 Datum start .....
 werkzaamheden .....
 Overzicht planning .....
 werkzaamheden .....
 .....
 .....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 weken van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord

Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	
--------------------	--	--

**KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Laurentius, Wooncomplex ALG001210,
postcodegebied 4826 B te Breda, Z/161520**

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 23 mei 2022 een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming hebben **verleend** (kenmerk: Z/161520 – 310971) aan Laurentius, Loevesteinstraat 20, 4834 ED te Breda voor de renovatie van complex ALG001210 in woonwijk Wisselaar, postcodegebied 4826 B te Breda. De ontheffing is geldig voor de periode tot en met 31 december 2024.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 25 mei 2022 tot en met 5 juli 2022 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website <https://www.brabant.nl/loket/vergunningen-meldingen-en-ontheffingen>.

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar. U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoon (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om een voorlopige voorziening te vragen is dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/161520 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, mei 2022